

ELS LLIBRES I LES COSES

IGNASI ARAGAY

La dificultat d'espaiar la tristesa

Si algú encara té dubtes de què va significar el franquisme, de com va arruïnar el cor i les vides de tanta gent, que llegeixi aquesta magnífica novel·la. Contra el blanqueig i el revisionisme que ha envoltat i encara envolta la dictadura, llegiu *La sega* (Proa), de Martí Domínguez. Però no ho proposo com un deure pesat, sinó com un plaer. Perquè estem davant d'una obra major, que per entendre'ns podríem situar, tant pel tema com per la qualitat literària, entre *Les veus del Pamano*, de Jaume Cabré, i *Panegre*, de l'enyorat Emili Teixidor.

La sega transcorre a la primera postguerra, als anys quaranta i principis dels cinquanta del segle XX, a l'interior de les comarques de Castelló. Els pagesos dels masos dispersos són víctimes de la lluita entre els maquis i la Guàrdia Civil. El narrador és un nen, en Goriet (de Gregori), que recorda com va anar perdent la innocència enmig d'una tragèdia familiar. Un nen espavilat a qui el capellà, don Hilari, vol convertir en mossèn i el mestre, don Arcadi –republicà desterrat i espantat–, vol que es faci mestre. El pare d'en Goriet ha estat assassinat, però ell aprèn a sobreviure com si fos “sord, mut i cec”. O si voleu dir-ho en termes sociològics: a esdevenir membre perfectament passiu de la “majoria silenciosa”. Aprèn la gran lliçó darwiniana a força de patades: “Tot en la vida descansa en el fet de menjar i no ser menjat”.

Sí, el Martí Domínguez naturalista apareix, esclar. En Goriet, un xiquet tímid, prim i espigat, és sens dubte un *alter ego* de l'autor, un amant de les

PERE TORDERA

MARTÍ DOMÍNGUEZ ENS TORNA A SORPRENDRE, AQUEST COP AMB LA NOVEL·LA 'LA SEGA'

bestioles, els fòssils i les plantes, i un noi amb la curiositat desperta per les paraules i les històries. És des d'aquest doble amor, amb aquesta saviesa que va de Linné al *Quixot*, i amb tota la força tràgica de la postguerra més crua, que Domínguez construeix un microcosmos de pors, d'heroïsmes inútils, de supervivència, de misèria, d'ideals envellits i d'estimació.

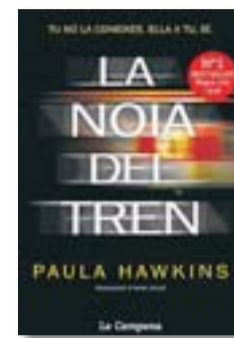
Els homes i dones adults del llibre, siguin guerrillers atrapats en

una lluita eixorca, siguin els pagesos que veuen com el seu món s'enfonsa dia a dia, siguin els guàrdies civils obseditos en una caça a l'home que els deshumanitza, són tots víctimes de la desesperació o la ràbia. Res no sembla tenir sentit. És l'ombra allargada de la guerra que els impedeix inventar-se una felicitat. Hi ha una tristesa interior que els atrapa, una tristesa impossible d'espaiar. I en Goriet, enmig d'aquest fatalisme, va obrint els ulls i ens ho explica tot, el bé i el mal, meravellat, sense acabar d'entendre, només ell capaç de somiar un futur que és el nostre present, des del qual *La sega* ens queda lluny, molt lluny, i tanmateix ens toca de ben a prop, molt endins. ♡

ELS MÉS VENUTS

CATALÀ

FICCIO

[1] **La noia del tren**
PAULA HAWKINS
La Campana
464 pàgines i 19,50 € 1/20

[2] **La maledicció dels...**
RAFEL NADAL
Columna
404 pàgines i 20,50 € 3/7

[3] **El que no et mata...**
DAVID LAGERCRANTZ
Columna
656 pàgines i 22,50 € 4/8

[4] **Wonder**
R.J. PALACIO
La Campana
420 pàgines i 14 € 1/159

[5] **L'espectre**
JO NESBO
Proa
624 pàgines i 18,90 € -/2

NO-FICCIO

[1] **Sucs verds**
CARLA ZAPLANA
Cossetània
128 pàgines i 12,90 € 3/38

[2] **El viatge de Companys**
E. VILA / A. TORTAJADA
Rosa dels Vents
256 pàgines i 16,90 € -/6

[3] **Una constitució...**
SANTIAGO VIDAL / M. LLANSANA
Pagès Editors
196 pàgines i 17 € -/6

[4] **Història mínima...**
JORDI CANAL
Turner
300 pàgines i 14,90 € 4/8

[5] **Córrer per ser lliure**
NÚRIA PICAS
Columna
250 pàgines i 18 € 1/7

CASTELLÀ

FICCIO

[1] **El regreso del Catón**
MATILDE ASENSI
Planeta
608 pàgines i 20,90 € 1/3

[2] **La chica del tren**
PAULA HAWKINS
Planeta
400 pàgines i 19,50 € 3/21

[3] **Lo que no te mata...**
DAVID LAGERCRANTZ
Destino
650 pàgines i 22,50 € 2/9

[4] **Último verano de...**
JORGE JAVIER VÁZQUEZ
Planeta
650 pàgines i 17,90 € 5/4

[5] **El cartel**
DON WINSLOW
RBA
704 pàgines i 20 € 4/3

NO-FICCIO

[1] **Fuera de control**
DANIEL ESTULIN
Planeta
334 pàgines i 20 € -/2

[2] **Valió la pena**
JORGE DEZCALLAR
Península
400 pàgines i 19,90 € 2/3

[3] **Las cuentas y los...**
JOSEP BORRELL / JOAN LLORACH
Libros de la Catarata
144 pàgines i 15 € 1/7

[4] **La digestión es la...**
GIULIA ENDERS
Urano
320 pàgines i 15 € 3/30

[5] **Viaje a las puertas...**
FERMÍN BOCOS
Ariel
200 pàgines i 18,90 € -/6

Rànquing setmanal
Dades facilitades per Libired

UN TAST DE CATALÀ

ALBERT PLA NUALART

La UGT en té cinc i la CGT disposa de dos

La frase del títol podria fer referència al nombre de delegats que tenen aquests dos sindicats en una determinada empresa, i no és estranya en els titulars dels mitjans catalans, sempre enderriats a no repetir paraules. Però el que sí que comencen a repetir és el pronom *en*: “La UGT en té cinc i la CGT en disposa de dos”. Una frase com la que acabo d'escriure, sense la forta interferència del castellà, faria prou mal a l'orella perquè no calgués explicar que no és gramatical en català. Però la interferència comença per fer que ens sonin bé frases en què *en* és imprescindible (“La UGT té cinc”) i, una vegada hem perdut l'oremus, també fa que no el trobem estrany on és del tot sobrer (“La CGT en disposa de dos”). És el que s'anomena una ultracorrecció.

Perduda la intuïció –que, per sort, encara molts conservem– no tenim més remei que explicar gramaticalment per què en el primer cas cal un *en* i en l'altre no hi pot anar. Potser la millor manera d'explicar-ho seria dir que, en principi, hi hauria d'haver un *en* en tots dos casos però que, en el segon, l'estructura de la frase bloqueja la possibilitat que hi sigui. Concretament, la bloqueja el fet que el nom que l'*en* pronominalitza, *delegats*, no sigui el nucli d'un SN (sintagma nominal), *cinc delegats*,

LA INTERFERÈNCIA FA NECESSARI EXPLICAR GRAMATICALMENT EL QUE ABANS LA INTUÏCIO JA ENS DEIA

sinó d'un SP (sintagma preposicional), *de dos delegats*. La preposició *de* actua aquí com una barrera. No és un fet aïllat sinó que respon a restriccions sintàctiques generals que fixa en últim terme la gramàtica universal (la nostra dotació biològica per al llenguatge com a humans).

Per acabar-vos de convèncer us poso tres frases d'estructura paral·lela (verb + complement directe / verb + complement preposicional) que, potser perquè són menys habituals i no han patit ultracorreccions, veureu més clares (l'asterisc indica agramaticalitat): “No només n'ha criticat dos sinó que s'oposa a cinc” (*...se n'oposa a cinc), “N'aprecia molts però només confia en un” (*...només en confia en un), “En va repetir pocs però va insistir en tres” (*...en va insistir en tres”).